

Undersøkelse for storfetuberkulose hos hjort i Suldal, Vindafjord og Tysvær 2025

Storfetuberkulose var tidligere utbredt hos kyr og medførte alvorlig og kronisk sykdom både hos dyr og mennesker. Sykdommen ble utryddet på 1960-tallet, og siden har det vært noen få utbrudd. Påvisningen av storfetuberkulose hos melkekyr i Suldal i 2022 var det første tilfellet hos dyr i Norge siden 1980-tallet. Et av utbruddene den gang involverte grisebesetninger, blant annet i Tysvær og Vindafjord.

Mattilsynet har bedt Veterinærinstituttet om å undersøke om det kan finnes tuberkulose hos hjort i kommunene Suldal, Vindafjord og Tysvær. Hjorten kan tenkes å ha blitt smittet fra besetningen som hadde tuberkulose i 2022, eller at tuberkulose har sirkulert blant hjort i området helt siden utbruddet på 80-tallet.

Jegere som jakter hjort i Suldal, Vindafjord og Tysvær bes derfor om å

1. være oppmerksomme på eventuelle funn på hjorteslakt som kan indikere at hjorten har tuberkulose, dvs. lyse knuter med lyst, osteaktig innhold i/på lungene, lymfeknutene i svelget eller andre steder, fordøyelseskanaalen eller nyrene. Ved slike funn må jegeren kontakte Mattilsynet på tlf. 22 40 00 00.
2. sende inn prøver av normale svelglymfeknuter fra **hjort over 2 år**.

Prøvepakker:

Det ble sendt ut prøvepakker til hjortejegerne i Tysvær og Vindafjord i 2024. Disse kan brukes i år også. En slik prøvepakke inneholder

- prøveglass med merkelapp
- engangshansker
- lynlåspose til å legge prøveglasset oppi
- konvolutt
- NB: Ferdig frankert adresselapp fra 2024 kan ikke brukes i 2025. Bruk i stedet denne QR-koden og få en kode til bruk i Posten.

Du kan også bruke denne nettadressen:
utstyrsbestilling.no/tub-hjort

I Suldal vil prøvene som sendes inn i overvåkingsprogrammet for CWD/skrantesjuka også bli brukt i overvåkingen av tuberkulose. I Suldal trenger en altså ikke sende inn egne prøver til tuberkulose-undersøkelse.

Slik tar du lymfeknuteprøver:

1. Fyll ut informasjonen på merkelappen.
2. Lim lappen (med utfylt informasjon) på glasset og skru av lokket.
3. Skill hodet til hjorten fra kroppen. Kutt mellom kraniet og øverste nakkevirvel.
4. Legg hodet slik at kjeven til dyret vender opp.
5. På hver side av luftrøret ligger de indre halspulsårene. Disse ligger over en muskel og sees tydeligst når luftrøret strekkes opp. På oversiden av denne muskelen og ganske nær svelget ligger også svelglymfeknutene.
6. Bruk fingrene for å kjenne etter lymfeknutene. De kjennes som en fast, rund kule på hver side. Bruk en kniv og skjær dem løs.
7. Legg lymfeknutene i glasset uten å berøre utsiden av det.
8. Putt glasset i posen etter at du har vasket fingrene/tatt av deg hansker.

En instruksjonsvideo til prøveuttak finnes her:

9. Send prøven i posten så fort du har anledning. Oppbevar den i kjøleskap om det går litt tid før den blir sendt.

Prøvesvar:

Om et dyr tester positivt for storfetuberkulose vil den som har sendt inn prøvene bli kontaktet direkte. Prøveresultatene vil ellers formidles via Veterinærinstituttets nettsider og kommunene. Om prøven er positiv (uten at en har observert lyse knuter som beskrevet) innebærer dette at det finnes DNA fra tuberkulose-bakterier i lymfeknutevevet. Dette medfører ikke noen vesentlig smittefare for den som spiser kjøtt fra dyret.

Mer informasjon finnes på www.vetinst.no.

Kontakter: Bjørnar Ytrehus, tlf. 97641431 og Lise Marie Ånestad, tlf. 41429689